

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Bohuslava Hnízдила v právní věci žalobce: **V. B.**, zastoupen opatrovníkem JUDr. Jindřichem Vítkem, se sídlem Nad Petruskou 1, Praha 2 a Mgr. Eduardem Benešem, advokátem se sídlem Na Rozcestí 6/1434, Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2009, č. j. 48 Az 15/2009 – 25,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2009, č. j. 48 Az 15/2009 – 25, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2009, č. j. 48 Az 15/2009 – 25, byl žalobci z důvodu neznámého pobytu ustanoven opatrovníkem a JUDr. Jindřich Vítek. V odůvodnění usnesení krajský soud pouze uvedl, že zjistil, že pobyt žalobce není znám, což konstatoval z písemných zpráv od Policie České republiky a Organizace pro pomoc uprchlíkům. Proto žalobci ustanovil podle ust. § 29 odst. 3 o. s. ř. za použití § 64 s. ř. s. opatrovníka.

Proti tomuto usnesení krajského soudu podal zástupce žalobce Mgr. Eduard Beneš v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. V kasační stížnosti namítal, že ustanovený opatrovník je advokátem, a podle poučení je oprávněn zastupovat účastníka v řízení před soudem a případně i v řízení před Nejvyšším správním soudem. Soudem ustanovený zástupce žalobce tak má stejná oprávnění, a proto se zastupování žalobce dvěma advokáty jeví jako nevhodné a neúčelné. Navíc z poučení obsaženém v napadeném usnesení není zřejmé, zda má opatrovník vůbec právo

na odměnu nebo zda je jeho odměna součástí odměny ustanoveného zástupce. S ohledem na výše uvedené proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil.

Ministerstvo vnitra ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedlo, že v případech, kdy je žalobce v řízení zastoupen advokátem, není ustanovení opatrovníka třeba. Účinná ochrana práv a povinností nepřítomného žalobce je tak prostřednictvím zástupce zaručena. Pouze v případě, že by soud měl důvodné pochybnosti o tom, zda ustanovený zástupce bude žalobce v řízení řádně zastupovat, je na místě ustanovení opatrovníka. Na podporu svého názoru odkázalo na rozsudky Nejvyššího správního soudu týkající se této problematiky (sp. zn. 4 Azs 19/2009, sp. zn. 4 Azs 27/2008, sp. zn. 3 Azs 7/2008). Vzhledem k charakteru kasační stížnosti ponechalo ministerstvo vnitra na úvaze Nejvyššího správního soudu posouzení oprávněnosti postupu krajského soudu při ustanovení opatrovníka.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Z obsahu předloženého spisu vyplynulo, že ministerstvo vnitra rozhodnutím ze dne 25. 2. 2009, č. j. OAM-74/LE-BE02-BE03-2009, zastavilo řízení o udělení mezinárodní ochrany podle ust. § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neboť se jednalo o žádost nepřipustnou ve smyslu ust. § 10a písm. e) zákona o azylu. Žalobce totiž podal opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, v níž neuvedl žádné nové skutečnosti, ale naopak potvrdil stejné důvody, jež uplatnil v první žádosti. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu ke krajskému soudu a následně požádal o nařízení jednání ve věci, ustanovení tlumočníka z jazyka ruského a ustanovení zástupce pro řízení o žalobě. Krajský soud usnesením ze dne 1. 6. 2009 žalobci ustanovil zástupcem advokáta Mgr. Eduarda Beneše, který podanou žalobu doplnil. Podle úředního záznamu a zprávy Policie České republiky, služby cizinecké policie opustil žalobce dne 10. 6. 2009 území České republiky, kdy došlo k realizaci správního vyhoštění na Ukrajinu. Stejná informace je obsahem sdělení Služby cizinecké policie. Organizace pro pomoc uprchlíkům k dotazu krajského soudu sdělila, že jí není nic známo ohledně pobytu žalobce v České republice a stejně tak jí není nic známo o jeho nynějším pobytu v jiné zemi.

Podle ust. § 29 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. může předseda senátu ustanovit opatrovníka také účastníku, jehož pobyt není znám, jemuž se nepodařilo doručit na známou adresu v cizině, který byl stížen duševní poruchou nebo z jiných zdravotních důvodů se nemůže nikoliv jen pro přechodnou dobu účastnit řízení nebo který není schopen se srozumitelně vyjadřovat.

Účelem institutu opatrovníka je zabezpečení ochrany práv účastníka řízení, který se řízení nemůže zúčastnit nebo nemůže realizovat svá práva a povinnosti, případně je není schopen realizovat řádně. K této problematice se vyslovil ve svých rozhodnutích i Ústavní soud, který v nálezu ze dne 16. 10. 2001, sp. zn. I. ÚS 322/2000, konstatoval, že „ustanovení opatrovníka účastníku řízení, jehož pobyt není znám, musí vždy předcházet

šetření o tom, zda jsou dány předpoklady pro tento postup v řízení a současně je zapotřebí zvažovat, zda není možno použít jiné opatření. Tento závěr je možno opřít o skutečnost, že např. účastníku, který se zdržuje v cizině, lze ustanovit opatrovníka jen tehdy, jestliže opatření učiněná ke zjištění jeho adresy zůstala bezvýsledná. Soud by měl vyžadovat na žalobci, aby svá tvrzení o neznámém pobytu žalovaného náležitě doložil. Obdobná povinnost nastává, jedná-li se o osobu zdržující se v tuzemsku.“

Nejvyšší správní soud, s ohledem na právní názor vyslovený Ústavním soudem, dospěl k závěru, že krajský soud se dostatečně nezabýval zjišťováním předpokladů a podmínek pro naplnění zákonných kritérií pro ustanovení opatrovníka. Krajský soud vycházel při rozhodování o ustanovení opatrovníka ze zjištění, že žalobce opustil území České republiky, neboť bylo realizováno jeho správní vyhoštění a že není známé současné místo jeho pobytu. Přitom součástí správního spisu je i rozhodnutí Oblastního ředitelství služby cizinecké policie Ústí nad Labem ze dne 12. 2. 2009, č. j. CPUL-1371/ČJ-2009-0462KP-SV, v němž je uvedeno jméno žalobce, datum jeho narození a adresa pro doručování: U., Z., T., ul. L. 116. Skutečnost, že žalobce v průběhu soudního řízení v důsledku realizace jeho vyhoštění opustil území České republiky, ještě neznamena, že se stává nezvěstným a jeho místo pobytu neznámé. Krajský soud se proto měl pokusit o doručení písemnosti na adresu, již žalobce v průběhu správního řízení uvedl pracovníkům cizinecké policie nebo požádat příslušné orgány o sdělení místa jeho pobytu na Ukrajině. Navíc, žalobci byl opatrovník ustanoven za situace, kdy za něj jednal ustanovený zástupce Mgr. Eduard Beneš. Nejvyšší správní soud se již k této otázce v rámci své konstantní judikatury také několikrát vyjadřoval, např. v rozsudku ze dne 29. 4. 2009, č. j. 4 Azs 19/2009 - 61, dostupném na www.nssoud.cz, konstatoval, že „Je-li účastník řízení zastoupen advokátem, který jej řádně zastupuje při výkonu jeho práv a povinností, zpravidla není na místě ustanovit tomuto účastníku, přestože jeho pobyt není znám, opatrovníka.“ Z uvedeného právního závěru vyplývá, že i přes skutečnost, že pobyt účastníka řízení skutečně není znám, což v dané věci nelze s jistotou tvrdit, neboť krajský soud se dostatečně nezabýval zjišťováním místa pobytu žalobce, není nutné tomuto účastníkovi ustanovit opatrovníka pro soudní řízení, pokud za něj řádně jedná jeho zástupce (advokát). Ustanovení opatrovníka by samozřejmě v takovém případě přicházelo v úvahu, pokud by zástupce neplnil řádně své povinnosti (viz také rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Azs 27/2008 a sp. zn. 3 Azs 7/2008).

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.). Nejvyšší správní soud rozhodl o kasační stížnosti bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ust. § 109 odst. 1 s. ř. s.

Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.)

V novém rozhodnutí krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. listopadu 2009

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu